Korkeakoulun strategiaprosessi ja sopimuskauteen valmistautuminen

Korkeakoulujen KOTA-seminaari 27.8.2019
Lahden ammattikorkeakoulu

Maarit Palonen

Opetus- ja kulttuuriministeriö
Undervisnings- och kulturministeriet

Sopimussisältöjä 2021–2024

Korkeakoulujen yhteiset tavoitteet

- Muutostrendit
  → Keskeiset toimintaan vaikuttavat muutokset (yhteinen tilannekuva)
- Kuinka edetään kohti tavoitetilaa 2030 – muutama yhteinen strateginen tavoite

Korkeakoulun strategiset valinnat, profiili ja vahvuusalat

- Strategiset tavoitteet, valinnat ja profiili
- Vahvuusalat ja uudet, nousevat alat

Korkeakoulun strategiaa tukevat toimenpiteet ja tutkintotavoitteet

- Korkeakoulun strategian toimeenpanosuunnitelman keskeiset toimenpiteet suhteessa korkeakoulujen tavoitetilaan 2030
- Tutkintotavoitteet

Rahoitus

Seuranta

Liitteet OKM:n päätös strategiaperusteisen rahoituksen ohjelmaosuudesta
Kansalliskirjastoa koskeva liite opetus- ja kulttuuriministeriön ja Helsingin yliopiston väliseen sopimukseen kaudelle 2021-2024

Yhteiset tavoitteet, tutkintotavoitteet ja valtakunnalliset tehtävät (YO) sovittuna vuoden 2019 aikana siten, että korkeakoulu voi ottaa ne huomioon omassa tavoitteenasettelussaan.

Strategiaperusteinen rahoitus

Yliopistojen ja ammattikorkeakoulujen strategiaperusteinen rahoitus muodostuu kahdesta osiosta:

1. **Korkeakoulujen strategiatyön tuki 2/3**
   - Korkeakoulujen strategiaa ja uudistumista tukeva osuus perustuu korkeakoulukohtaiseen strategiatyöhön ja sen keskeisiin painopisteisiin ja vahvuuksiin sekä korkeakoulun profiloitumiseen. Osuus kohdennetaan korkeakoulujen vuosien 2021–2030 strategioiden pohjalta. Kymmenvuotisella strategiakaudella ja strategisen rahoituksen näkymällä yli kauden 2021–2024 mahdollistetaan korkeakouluissa toiminnan pitkäjänteinen ja kunnianhimoinen kehittäminen.
2. **Ohjelmapohjainen strategiarahoitus 1/3**
   - Ohjelmapohjaisella osiolla edistetään hallitusohjelmasta ja valtioneuvoston tavoitteista lähteviä korkeakoulu- ja tiedepoliittisia tavoitteita. Ohjelmat tukevat korkeakoulujen pitkäjänteistä kehittämistyötä ja korkeakoulutuksen ja tutkimuksen visio 2030:n tavoitteita.

Ohjelmapohjainen strategiarahoitus

- Pääministeri Rinteen hallitus on sitoutunut korkeakoulutuksen ja tutkimuksen vision 2030 tavoitteiden toteuttamiseen.
- Hallitusohjelmasta nousevia vision toimeenpanoa tukevia tavoitteita, joita voidaan edistää ohjelmapohjaisella strategiarahoituksella:
  - Korkeakoulujen kansainvälisyyden ja koulutusperäisen maahanmuuton edistäminen
  - Korkeakoulujen digitaalisen palveluympäristön rakentaminen
  - Korkeakoulutuksen laajennusohjelma koulutustason nostamiseksi

Strategiatyön tuki- ja arviointiprosessi

1. Jaettu yhteiskunnallinen tilannekuva

- **Jaettu tilannekuva** ja strategiaperusteisen rahoituksen ohjelmaosuuden valmistelu hallitusohjelman pohjalta (6/2019)

  → Hahmottelua strategia-perusteisen rahoituksen ohjelmateemoista

2.–3. Korkeakoulun strategiatyön tuki- ja arviointiprosessi

2. Korkeakoulujen tiivistys strategisesta tahtotilasta (8/2019)

- Pohjana strategisille 3–5 valinnalle, jotka suuntaavat korkeakoulun toimintaa
- Käynnistää korkeakoulujen yhteisen keskustelun ja sparraamisen strategioista
- Keskustelu valinnoista, niiden arvioinnista sekä avautuvista yhteistyö-mahdollisuuksista
- Strategiaperusteisen rahoituksen ohjelmateemat + korkeakoulujen sitoutuminen niihin, päätökset ohjelmaperusteisesta osuudesta 2/2020

3. Korkeakoulujen strategiset valinnat sekä strategiaperusteisen rahoituksen arviointikriteeristö dataan ja strategioiden toimeenpanosuunnitelmiin pohjautuen (12/2019)

2. KIERROS – tiivistys strategisesta tahtotilasta

Pohjana strategisille valinnoille, jotka suuntaavat korkeakoulun toimintaa

- Lähtökohdat muutoksille esim. resurssi- ja henkilöstötarpeissa ja investoinneissa
- Kansainvälisyys sisäänrakennettuna tavoitteisiin

Keskustelu strategisista valinnoista, niiden arvioinnista ja avautuvista yhteistyömahdollisuuksista

Strategiaperusteisen rahoituksen ohjelmateemat ja korkeakoulujen sitoutuminen niihin

- Toteutus korkeakoulujen yhteenliittyminä vaikuttavuuden vahvistamiseksi
- Ohjelmaosuuden rahoituksen jakoperiaatteista sopiminen

2. KIERROS – tiivistys strategisesta tahtotilasta

- Korkeakoulujen tiivistykset strategisesta tahtotilasta 16.8.2019
  - Kooste aineistosta lähetetty korkeakouluille
- Korkeakoulujen strategiset tahtotilat, valinnat / tavoitteet – esiin noussutta:
  - toimintaympäristön muutokset: kestävän kehityksen edistäminen keskiöön
  - joustavat koulutuspolut, jatkuva oppiminen, verkko-opetuksen lisääminen, pedagogiikan uudistaminen, korkeatasoiset tutkimusympäristöt, opiskelijapalvelujen digitalisointi, opiskelijakeskeisyys, henkilöstön osaamisen kehittäminen, kansainvälisyys, koulutusperäinen maahanmuutto, kehitysyhteistyö, syvenevä korkeakouluyhteistyö, ulkoisen ja kilpaillun rahoituksen kasvattaminen
- Vahvuus-/profiilialojen määrittely
- Lisäksi toimintakulttuuriin liittyviä tavoitteita:
  - mm. ilmiölähtöisyys, kansainvälisyys, avoin johtaminen
- Strategian toteutumiseen liittyviä tavoitteita tai mittareita
  - esim. tavoiteajassa suoritetut tutkinnot, ulkomaalaistaustaisen henkilöstön osuuden kasvattaminen, yritysrahoituksen osuuden kasvattaminen

2. KIERROS – Strategiasparraus

Tavoitteena

- Läpinäkyvyys alkaen strategioiden arvioinnista, päätyen sopimuskirjauksiin ja seurantaan - ”Narrative with numbers”
- Yhteistyö- ja profiloitumismahdollisuuksien tunnistaminen

Korkeakoulun strategiatyön tuki

- Strategisten tavoitteiden toteutuminen edellyttää yhteistä rakenteellista suuntaa/yhteistä karttaa, johon kunkin korkeakoulun tavoitteet asettuvat
  → Kokonaiskuva strategioista
- Korkeakoulujen keskinäinen keskustelu: yhteistyö- ja profiloitumismahdollisuuksien tunnistaminen
- Läpinäkyvyys - ”Narrative with numbers”
  - Mistä merkittävin tulos tai vaikuttavuus syntyy
  - Kasvuaihiot
  - Seurantadata: lähtötaso, välitavoitteet, tavoitetaso 2030; mitä ja millaista tietoa tarvitaan?

Ohjelmapohjainen strategiarahoitus

- Hallitusohjelmasta nousevia korkeakoulutuksen ja tutkimuksen vision 2030 toimeenpanoa tukevia tavoitteita, joita voidaan edistää ohjelmapohjaisella strategiarahoituksella:
  - **Korkeakoulujen kansainvälisyyden ja koulutusperäisen maahanmuuton edistäminen**
    - Ulkomaisten opiskelijoiden työelämävalmiuksien vahvistaminen Suomeen kiinnittymisen ja työllistymisen edistämiseksi; mm. puoliso-ohjelma, Talentboost –toimet, yhteistyö alueen palvelujärjestelmien kanssa
    - Valittuihin kohdemaihin keskitetyt toimenpidekokonaisuudet; mm. opiskelijarekrytoinnit, laajat kehityshankkeet (ml. Agenda 2030), korkeakoulujen yritysyhteistyötyöhankkeet
  - **Korkeakoulujen digitaalisen palveluympäristön rakentaminen**
    - Unifin ja Arenen digivision toteuttaminen
  - **Korkeakoulutuksen laajennusohjelma koulutustason nostamiseksi**
    - Käynnistys yht. 5 000 opiskelijan suuruisena?
- Korkeakoulut näkevät kansainvälisyyden ja koulutusperäisen maahanmuuton kaikkein tärkeimpänä teemana.
- Myös muita tarkentavia näkökulmia ja ohjelmaehdotuksia; esim. kansainvälisesti houkuttelevat osaamiskeskittymät, henkilöstön osaamisen uudistaminen ja digiajan korkeakoulupedagogiikan kehittäminen, ohjaus- ja urapalveluiden kehittäminen

Ohjelmapohjainen strategiarahoitus

- Yksi vai useampi ohjelma?
  - Yhden ohjelman etuna nähdään koko korkeakoulukentän sitoutuminen yhteisten tavoitteiden mukaiseen toimintaan.
  - Useamman, vaihtoehtoisen ohjelman nähdään palvelevan korkeakoulukentän erilaisuutta.
- Huomioitava ammattikorkeakoulujen pienempi rahoituskehys ja sen sisällä strategiarahoituksen pienempi osuus.
- Erityisesti digi- ja laajennusohjelmaan kaivataan erillistä rahoitusta.
- Toteutusmuodosta sopiminen
  - Ohjelmille määritellään yhdessä sisällöt, joihin korkeakoulut sitoutuvat (ei hankkeistusta).
  - Rahoituspäätökset yhdessä valmistellun kriteeristön ja korkeakoulujen toimenpiteisiin sitoutumisen perusteella.
    - Teeman sisällä eri asteisten tavoitteiden asettaminen riippuen korkeakoulun profiilista ja tilanteesta?
- Toteutus palvelulupaukseen sitoutuneiden korkeakoulujen yhteenliittyminä

Seuraavat askeleet 3. & 4. KIERROS
– strategiset valinnat

Korkeakoulujen strategiset valinnat sekä strategiaperusteisen rahoituksen arviointikriteeristö dataan ja strategioiden toimeenpanosuunnitelmiin pohjautuen

- Strategisten valintojen kokonaisuus ja arvioinnin mahdollistavasta neuvotteluesitysten muodosta sopiminen
  - Ohjelmaperusteisesta osuudesta yhteisen valmistelun pohjalta esitykset 12/2019, päätökset 02/2020

Tutkintotavoitteiden valmistelu

Tutkintotavoitteista sopiminen

- Sovitaan sopimuskauden 2021–2024 tavoitteiden ohella myös näkymä seuraavaan sopimuskauteen.
- Korkeakoulut pystyvät suuntamaan sisäänottojaan tavoitteiden mukaisesti pidemmällä aikavälillä.
  - ylempien korkeakoulututkintojen tavoitteet yliopistoille ja ammattikorkeakoulututkinnot ammattikorkeakouluille koulutusalaryhmittäin.
  - Korkeakoulutasolla alemmat korkeakoulututkinnot, tohtoritutkinnot, ylemmät amk-tutkinnot ja ammatillisen opettajankoulutuksen suorittaneet.
- Voidaan sopia myös yliopistojen opettajankoulutuksen tavoitteista ja opettajatarpeiden muutosten huomioon ottamisesta sekä koulutustarjonnan uudelleen suuntaamisesta.

Koulutusalaryhmät AMK:

1) kasvatusalat, taiteet ja kulttuurialat sekä yhteiskuntatieteet;
2) humanistiset alat, lääketieteet sekä terveys- ja hyvinvointialat;
3) liiketalous, hallinto- ja oikeustieteet sekä palvelualat;
4) luonnontieteet, tietojenkäsittely ja tietoliikenne, tekniikan alat sekä maatalous- ja metsätieteelliset alat.

Koulutusalaryhmät YO:

1) kasvatusalat;
2) taiteet ja kulttuurialat;
3) yhteiskuntatieteet ja humanistiset alat;
4) liiketalous, hallinto- ja oikeustieteet;
5) luonnontieteet sekä maatalous- ja metsätieteelliset alat;
6) tietojenkäsittely ja tietoliikenne sekä tekniikan alat;
7) lääketiede ja hammaslääketiede;
8) terveys- ja hyvinvointialat sekä palvelualat.

- Prosessin avoimuutta lisätään – esitykset kaikkien korkeakoulujen tietoon

Tutkintotavoitteiden valmistelu

1. KIERROS

- OKM:n näkemys tutkintotavoitteiden kokonaisuudesta viimeistään 20.9.2019
  - Koulutus- ja osaamistason nosto (korkeakoulututkinto 50% nuorista aikuisista), tutkintotavoitteiden nostaminen koulutus- ja työvoimakysynnän aloilla
  - Kansallisen ennakointityön tuottama tieto koulutustarpeista
  - Hallitusohjelman painotukset
- Korkeakoulujen esitys tutkintotavoitteista 11.10.2019 mennessä

2. KIERROS

- Tutkintotavoitteet sovitetaan yhteen ministeriön ja korkeakoulujen välillä vuoden 2019 loppuun mennessä.

- Tutkintotavoitteet on sovittuna vuoden 2019 loppuun mennessä

Tulevien sopimuskausien tutkintotavoitteet

- Viime vuosien suoritetuista kk-tutkinnoista 61 % suoritettu amk-sektorilla ja 39 % yliopistosektorilla. OPH:n työvoimatarve-ennusteen mukaan jatkossa korkeakoulututkinnoista 55 % tarvitaan amk-sektorilta ja 45 % yliopistosektorilta.
- Lisäksi erityisesti tuoreet ylioppilaat preferoivat opintopaikkaa yliopistossa enemmän kuin ammattikorkeakoulussa

➢ **Vision 50 % tavoitteen suunnassa edetessä tutkintotavoitteita nostetaan enemmän yo-sektorilla kuin amk-sektorilla**

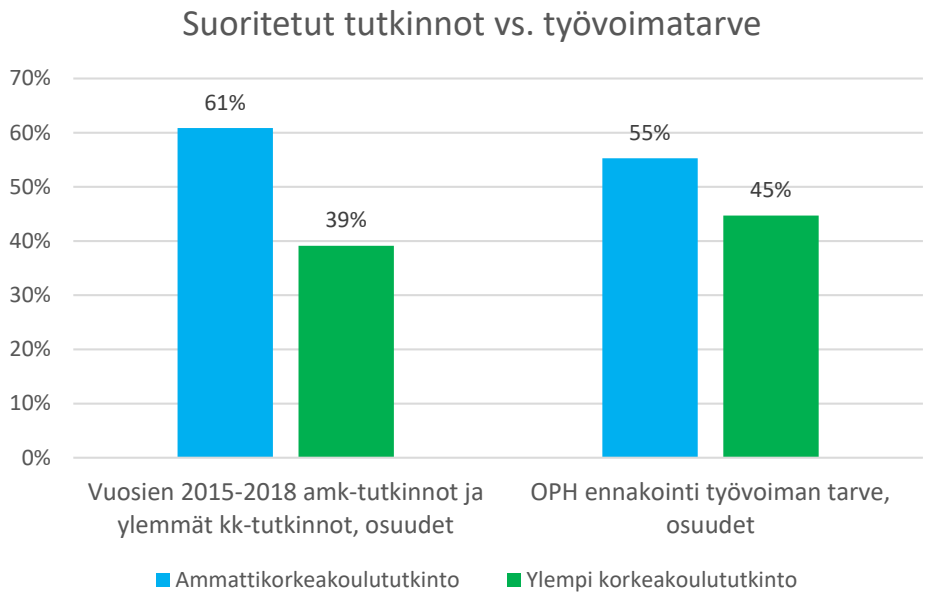

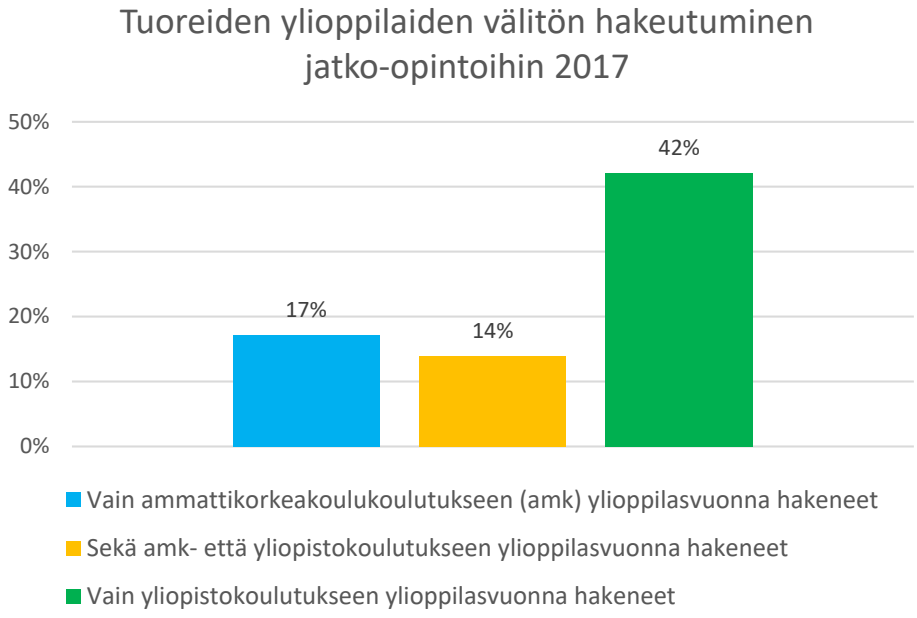

Tulevien sopimuskausien tutkintotavoitteet, yliopistot

Yliopistojen kauden 2017-2020 rahoitusmallialat	Toteuma ka. 2016-2018	Tutkintotavoite 2017-2020	Toteuman suhde tutkintotavoitteeseen	Tutkintotavoite kaudet 2021-2024 ja 2025-2028
Kasvatusalat	1 633	1 790	-10 %	
Liiketalous, hallinto ja oikeustieteet	2 690	2 580	4 %	
Luonnontieteet	1 138	1 458	-28 %	
Lääketiede ja hammaslääketiede	777	895	-15 %	
Maatalous- ja metsätieteelliset alat	319	347	-9 %	
Taiteet ja kulttuurialat sekä humanistiset alat	2 436	2 368	3 %	
Terveys- ja hyvinvointialat	482	472	2 %	
Tietojenkäsittely ja tietoliikenneliikenne sekä tekniikan alat	3 377	3 615	-7 %	
Yhteiskuntatieteet ja palvelualat	2 219	1 870	16 %	
Yhteensä	15 077	15 395	-2 %	

Tulevien sopimuskausien tutkintotavoitteet, ammattikorkeakoulut

Ammattikorkeakoulujen kauden 2017-2020 rahoitusmallialat	Toteuma ka. 2016-2018	Tutkintotavoite 2017-2020	Toteuman suhde tutkintotavoitteeseen	Tutkintotavoite kaudet 2021-2024 ja 2025-2028
Humanistiset alat, lääketieteet ja terveys- ja hyvinvointialat ja palvelualat	8 719	8 020	8 %	
Kasvatusalat, taiteet ja kulttuurialat ja yhteiskuntatieteet	1 636	1 491	9 %	
Liiketalous, hallinto ja oikeustieteet ja palvelualat	6 500	6 255	4 %	
Luonnontieteet, tietojenkäsittely ja tietoliikenne, tekniikan alat ja maatalous- ja metsätieteelliset alat	6 717	6 878	-2 %	
Yhteensä	23 572	22 644	4 %	